

AMSIA

“MAKINEN MUGAK BILATU NAHI DITUT”

Inguruotako elektronika giroan ibilbide luzeenetakoa duen artista da Amsia. Hogei urtetik gora daramatza klase guztietako hardware, sampler, sintetizadore eta ordenagailuz inguratuta, soinu bidaiak izan nahi duten kantuak ekoizten. Ez du oso gustuko palestrara ateratzea, baina *Kukuherr*i disko berriaren aitzakian mintzatzeko gonbita onartu eta bere etxean hartu gaitu. Tea eta intxaurrak prest, bere ibilbideaz hizketan hasi eta konturatzerako aipatu ditu 90eko eszena, *mainstream*-a eta *underground*-a, edota egungo musika merkatuaren keriak.

 KEPA MATXAIN AMSIA

Musikan lehen pausoak bateria jotzaile gisa eman bazituen ere, betidanik erakarri dute makinek Javier Ucar ‘Amsia’ (Azkoitia, 1976). Aitak zaletuta inguratu zen ordenagailu mundura, bideo-jokoekin hasieran, musikarekin geroago. Orduetik, teknologia informatikoaren bilakaera bertatik bertara ezagutu du, eta

bidean geratu diren makina zaharkituekin jarraitzen du kantu berriak sortzen. Bateria ahaztuxea izanagatik, oraindik perkusiotik abiatzen da kantuak egiterakoan. “Musikan pentsatzean perkusioan pentsatzen dut, melodian baino askoz ere gehiago”. *Kukuherr*i disko berriari –Series Negras eta Zona Watusa diskoetxeek kaleratua, biniloan eta kasetean, hurrenez hurren– azken urteetan egindako lanak bildu ditu. “Onena da ez dagoela pandemia garaiko ezer, dena da askoz aurretikoa. Argitaratzea kostatu ohi zait, ordea”. Behin zerbait kaleratzen hasita, selektiboa izan da: sarean zintzilikatu beharrean, posta bidez egin du promozioa, entzule aproposak izan daitezkeenei zuzenean bidaliz. “Entzuleari produktuari baino garrantzia handiagoa emateko modu bat da. Azken batean, lan sentsiblea da, eta mimo pixka bat behar du”.

Nolakoa zen inguruotako musika eszena zu hasi zinen garaian?

Belaunaldi aldaketa bat ari zen gertatzen. RRVaren [Rock Radical Vasco] itzalak hor zirauen, baina gainbehera moduko bat suma zitekeen. Justu orduan hasi zen Arto Artian proiektua. Nik Matadeixen kontzerturen bat emana nuen ordurako. Garai hartan, 713avo Amor-eko Carlos Desastre etorri zen hona bizitzera, eta behin esan zidan: zatoz gurekin biran. Izen bat behar nuen kartelean jartzeko. Orduan, lokalean zegoen marrazki baten harira, Amsia otu zitzaion –kotxe marka bat da, eta panpina japoniar bat–.

Haiekin ibili nintzen biran Malagan, Valentzian, Bartzelonan, Zaragozan, eta inguruotan ere bai. Gertatzen da hemen beti izan dela zail samarra kontzertuak ematea. Bazegoen gaztetxeetako eszena, baina musikaren ikuspegi aldarrikatzaile eta borrokalaria nagusitzen zen, eta hor sartzen ez ginenok eszena horretatik kanpo geratzen ginen. Kontzertu batzuk eman nituen, noski, baina programazio irizpide orokorra beste bat zen.

Carlos Desastrekin lau urtez kolaboratu ondoren, bakarrik ekin zenion.

Bai, 2003an jaialdiz jaialdi hasi nintzen, bakarka: Sonar, Confluencias, Elektronikaldia, MEM, Ertz... Harrigarria den arren, konturatzen naiz garai hartako ekipoaren antzekoa erabiltzen dudala oraindik ere. Orduko ordenagailuek ez zeukaten egungoen indarrik, eta hardwareak erabiltzen ziren musika ekoizteko. Egun, aldiz, soinu prozesu gehienak ordenagailu bidez egiten dira. Hardware haiek erabat debalututa daude, baina nik horiexek bilatzen ditut. Belaunaldi kontua ere izan daiteke. Badago hor zerbait, funtzionamenduan, lan egiteko moduan, sortzen duten soinuan, asko interesatzen zaidana.

Zer, zehazki?

Makinen mugak bilatu nahi ditut. Sortzeko hardwarea erabiltzen duzunean, dituen aukera eta mugak esperimentatzen hasten zara. Esaterako, sistemak sortu ditut ikusteko ea zenbat nota

sta tierra

onartu ditzakeen makina batek. Iristen da une bat nota gehiago onartzen ez di- tuena, eta orduan gauza arraroak egiten hasten da, ez dagoelako horretarako di- seinatuta. Momentu horretan hasten da niretzat soinuaren izaera interesa edu- kitzen. Askotan proba horiek ez dute balio musikalik, baina sortze prozesuaren parte dira. Disko berrian soinua lantze- ko modua aldatu egin dut. Musika elek- tronikoan gabiltzanok normalean soi- nu sintetikoen bila ibiltzen gara, baina oraingoan instrumentu klasikoen sam- plerrak izan nahi duten soinuak sartu ditut, erabat zaharkituta geratu direnak. Entzuten duzu tronpeta, eta esaten duzu: “Hori ez da tronpeta bat”. Hori bilatu dut: bigarren bizitza bat ematea tron- peta soinurik ez duen tronpeta horri.

Sintetizadoreekin esperimentatzetik abiatu dituzu kantuak.

Bartzelonako Befaco enpresan sintetiza- dore modularrak diseinatzen eta eraiki- tzen igaro ditut azken lau urteak. Froga asko egin behar dira lan horretan, eta testatze horiek guztiak musikara era- man ditut. Disko berrian konposizioa ez da sortze prozesuaren oinarria izan. “Gisa honetako edo besteko kantu bat egiten hasiko naiz”... ez. Gehiago izan

da: “Makina hauek testatuko ditut, eta hor sortzen diren sistema txiki auto- nomoetan esperimentatuko dut”. Zen- tzu horretan, musikariek baino gehiago eragin didate zenbait sintetizadore egi- lek –Doepfer, Mutable Instruments edo DIY (Do it yourself) eszenak, kasurako–, haiek sortutako makinetatik garatu du- dalako soinua. Behin soinua lortutakoan, muntaiara igarotzen naiz. Pieza monta- tzen dut, piezak berak iradokitzen di- dan bideari jarraituz. Aurreko diskoetan abesti egiturako pieza gehiago daude. Oraingoan, berriz, azken urteotako lan -moldetik geratu dena bildu dut.

Nahiko prozesu arrazionala ematen du.

Bai, soinuaren muntaia prozesua arra- zionala –edo nahi baduzu tekniko– da. Dena den, emaitza musikalak abstrak- ziora garamatza, eta hori da gainera bi- latzen dudana. Horregatik ez naiz ondo ezkontzen “esperimental” etiketare- kin. Musika esperimental egingo nuke emaitza aurreikusi ezingo banu. Nire diskoak eman dezake oso kaotikoa, bai- na norabide garbia dauka, badakit nora jo nahi dudana. Bidaia bat bezala uler- tzen dut, bere hari narratibo eta guzti, bidean aniztasuna biltzen duena. Beraz,

bai, prozesua sintetizadoreekin eginda- ko forma esperimentaletatik abiatzen da, baina behin forma ematen hasten naizenean esperimental izateari uzten dio. Gertatzen da, ordea, “esperimen- tala” etiketa erraza bihurtu dela, patro- i batzuen barruan kabitzen ez den musika guztia katalogatzeko balio duena.

“Arrakasta

[ekitaldi handiekin] identifikatzea ez dut konpartitzen. Ni beste zerbaiten bila nabil”

Nola deituko zenioke egiten duzunari?

Soinu collagea egiten dut, nahi gabe lo- tura daukana 60ko hamarkadan egiten zen *musique concrète* delakoarekin, or- duko artista haiek makinak erabiltzeko aukerak nola ikusten zituzten errepara- tuz gero. Soinu makinaren iraultza handia grabagailu-errepruduzitzailea izan da.

Oso asmakizun modernoa da. Joan den mende hasierara arte, musika entzuteko modu bakarra zen norbaitek instrumenturen bat jotzea. Gramofonoak asmatzearekin bat musika erreproduzigarri bihurtzen da, kapsulatu egin daiteke estreinakoz. Hori sekulako aurrerapena da abangoardiako musikarientzat, hortik abiatuta teknika mota desberdinak sortzen direlako: azeleratzea, frenatzea, moztea, itsastea... gaur egungo sampler gehienak teknika horietan oinarritzen dira. Eta egon zen musikari korronte bat teknika horietan arakatu zuena: Pierre Schaeffer, Bernard Parmegiani, Tod Dockstader... Musikari horiek egiten zutena gertukoa sentitzen dut. Nire sortze prozesua aldatu dut, baina soinu aldeetik lehen diskoaren tankerakoa da kasik hogeit urte geroago. Musikan hainbeste denbora daramazunean, zailena izaten da motibatzen zaituen soinua topatzea. Ildo bat definitzen duzu, eta ohartzera-ko agortzen zaizu. Orduan, birpentsatu behar duzu dena, bide beretik segitzeko gauza berbera egin gabe. Zeren sorkuntzan ez aurrera ez atzera gelditzea putzu batera erortzea da. Berdin du zein arte diziplinatan.

Askotan gertatu zaizu?

Etengabe. Oraintxe bertan, adibidez, sentitzen dut agortzen ari naizela orain arteko bidea. Trabatatu sentsazio horretatik ez zara ateratzen ez bada lanean jarraituz. Beste hark zioen moduan, inspirazioak lanean harrapa nazala. Laguntzen dit une horiek gainditzen, esaterako, makina berri bat erosteak –bigarren eskuko bat, merkea–; edo makinaren baten manuala irakurtzeak –gehienetan ez baititut irakurtzen–; edo musika entzuteak. Bakarrik lan egitera ohituta zaudenean, on egiten du beste jende batekin lan egiteak ere. Norbera proiektu osoa izan beharrean, proiektu zabalago bateko parte soilik izatea. Aritu naiz, adibidez, antzerkian Berta Tarragó-ren *Porcopolis* proiektuan, Juan Navarro eta Pablo Gisbertekin; edo Izibene Oñederraren animazioetan soinua egin izan dut; edo Ander Agudo (Rayo-60) musikariarekin elkarlanean egin nuen *Cúmolo bala* diskoa. *Kukuherrin* ere Tomomi Kubok lagundu dit *Shinjuku* piezan. Japoniar bartzelonartua da eta Ondes Martenot izeneko instrumentu berezia jotzen du. Tokioko auzo batetik dator piezaren izenburua. Tomomiren laguntzaz, iruditzen zait ondo jaso dudala han izandakoan barneratutako “auzoaren espiritua”.

Nonbait irakurri dut, zure garaiko mediokritatetik ihesi dabilen artista zarela. Hala sentitzen duzu?

[Barrez] Ez dakit nork idatziko zuen hori. Baina ezin naiz ase beti formula bera errepikatuz. Musikatik gutxien interesatzen zaidana horixe da. Musika taldeak ikusten ditut arrakastaren bila, egindako lanaren ordaina hori balitz bezala. Baina arrakasta, egiaz, hain da erlatiboa... 40 disko saltzea arrakasta da? Eroslearen arabera, agian sekulakoa. Baina apustua gogor egin duen edonorentzat 40 disko saltzea bizitzako porrota da. Musika utziko lukete.

Garaiazen sintoma ere bada. Dena zifretan neurtzen dela ematen du,

baita kultura ere.

Ulertzen dut horrek ere egon behar duela, denak ezin duela oinarritu hogeit lagun mugitzen dituzten artistengan. Baina musika *mainstream*-a ez dut nire bezala bizi, interes batzuek mugitzen duten industria baten produktu gisa baizik. Hor daude ekoiztetxe batzuk, eta lan egin behar duen jende asko, eta jende horrek guztiak behar ditu musikari izar horiek, entzule asko erakar ditzaten, eta era horretara makinaria osoa mugitu dadin. Ekitaldi handiek segi behar dute, asko bizi dira hortik. Ni ere izan naiz soinu teknikaria. Baina arrakasta horrekin identifikatzea ez dut konpartitzen. Ni beste zerbaiten bila nabil. ●

